

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

«До захисту допущено»
Завідувачка кафедри, д.е.н., проф.
_____ Лариса ГРИЦЕНКО
(підпис)
« _____ » _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістр

зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійної програми Фінанси і аудит підприємництва

на тему: «Роль фінансової транспарентності в залученні інвестицій для
післявоєнного відновлення інфраструктури»

Здобувачки групи Ф.мдн-21с Микитченко Анни Володимирівни

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Анна МИКИТЧЕНКО
(підпис)

Керівник доц. к.е.н. _____ Людмила ЗАХАРКІНА
(підпис)

Суми 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, д.е.н., проф.

Лариса ГРИЦЕНКО

(підпис)

«25» вересня 2023 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня магістр

Здобувачки групи Ф.мдн-21с ЦЗДВН
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Микитченко Анни Володимирівни

Тема роботи: **«Роль фінансової транспарентності в залученні інвестицій для післявоєнного відновлення інфраструктури»**

Затверджено наказом по СумДУ № 1328- VI від 22. листопада 2023р.
Термін здачі здобувачкою завершеної роботи 29 листопада 2023р.

Вихідні дані до роботи: нормативні й законодавчі акти, матеріали статистичної звітності, інструкції та положення, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, дані фінансової звітності суб'єктів господарювання, організацій та установ тощо.

Зміст основної частини роботи (перелік питань для розроблення):

1. Залучення інвестицій у післявоєнне відновлення інфраструктури.
2. Фінансова прозорість та відповідальність у післявоєнному інфраструктурному інвестуванні.

Дата видачі завдання: «25» вересня 2023 р.

Керівник доц., к.е.н. доц. _____ Людмила ЗАХАРКІНА

(підпис)

Завдання прийнято до виконання

«25» вересня 2023 р. _____ Анна МИКИТЧЕНКО

(підпис)

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи магістра на тему:

Роль фінансової транспарентності в залученні інвестицій для післявоєнного відновлення інфраструктури

Здобувачки Микитченко Анни Володимирівни

Зміст кваліфікаційної роботи викладено на 39 сторінках, список використаних джерел містить 41 найменувань. Робота містить 1 таблицю, 7 рисунків.

Актуальність дослідження. У процесі залучення та використання інвестицій для післявоєнного відновлення інфраструктури критично важливим стає питання забезпечення фінансової транспарентності. Транспарентність фінансування сприяє залученню додаткових інвестицій від міжнародних донорів та приватного сектора, які можуть бути впевнені у правильному використанні своїх коштів.

Метою роботи є дослідження ролі фінансової транспарентності у процесах залучення та використання інвестицій для післявоєнного відновлення інфраструктури.

Методи дослідження. У дослідженні було використано бібліометричний аналіз, метод порівняння, метод логічного та аналітичного узагальнення. Бібліометричний аналіз, проведений на основі даних БД Scopus за допомогою програмного забезпечення VOSviewer, дозволив кластеризувати різні концепти, пов'язані з інвестиціями та фінансовою транспарентністю, що, у свою чергу, дало можливість виявити важливість фінансової транспарентності як ключового фактора у забезпеченні довіри інвесторів та ефективності інвестиційних процесів. Метод порівняння дозволив проаналізувати та порівняти міжнародні стандарти щодо фінансової транспарентності в інфраструктурних проектах, а також проаналізувати досвід України у впровадженні підходів до прозорих і підзвітних процедур публічних закупівель, включаючи впровадження стандартів OCDS та OC4IDS у системи Prozorro і Prozorro.Продажі. Метод логічного та аналітичного узагальнення дозволив узагальнити та описати процес залучення та використання інвестицій для

післявоєнного відновлення інфраструктури; встановити ключові фактори, що впливають на рівень фінансової транспарентності, та запропонувати комплексну систему інструментів фінансової транспарентності у даному процесі.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. За результатами роботи опубліковано тези доповідей [31]. Кваліфікаційна робота виконана в рамках дослідження, що фінансується за рахунок бюджетних коштів МОН України «Цифровізація та транспарентність публічних, корпоративних та особистих фінансів: вплив на інноваційний розвиток та національну безпеку» (реєстраційний номер: 0122U000774).

Структура роботи. Основна частина роботи складається з вступу, двох розділів та висновків. У першому розділі було розглянуто зміст, значення та складові післявоєнного відновлення інфраструктури, а також залучення та використання інвестицій для цього процесу. У другому розділі зосереджено увагу на ролі фінансової транспарентності у процесах інвестування, зокрема, проведено бібліометричний аналіз важливості фінансової транспарентності у забезпеченні довіри інвесторів та ефективності інвестиційних процесів; здійснено порівняння міжнародних стандартів щодо забезпечення фінансової транспарентності в інфраструктурних проєктах; проаналізовано досвід впровадження підходів до прозорого і підзвітного здійснення публічних закупівель в Україні.

Ключові слова: фінансова транспарентність, інвестиції, післявоєнне відновлення інфраструктури, публічні закупівлі, OC4IDS, Prozorro, DoZorro.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
1 ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ У ПІСЛЯВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ	9
1.1 Післявоєнне відновлення інфраструктури: зміст, значення, складові	9
1.2 Залучення та використання інвестицій для післявоєнного відновлення інфраструктури	12
2 ФІНАНСОВА ПРОЗОРИСТЬ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ПІСЛЯВОЄННОМУ ІНФРАСТРУКТУРНОМУ ІНВЕСТУВАННІ	17
2.1 Роль фінансової транспарентності у процесах інвестування: бібліометричний аналіз.....	17
2.2 Міжнародні стандарти та рекомендації щодо фінансової транспарентності в інфраструктурних проєктах.....	21
2.3 Впровадження стандартів транспарентності у процедури публічних закупівель в Україні	24
2.4. Рекомендації щодо розвитку системи інструментів фінансової транспарентності у процесах залучення та використання інвестицій	29
ВИСНОВКИ.....	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	34

ВСТУП

Актуальність дослідження полягає у тому, що щороку у світі на інфраструктуру витрачається значна кількість коштів, але «від 10 до 30% інвестицій у цю сферу втрачаються через неефективність, погане управління та корупцію» [14]. Особливо важливим це стає у контексті післявоєнного відновлення країни, де необхідно відновлювати економіку, інфраструктуру та інші сфери життя. Таке відновлення є складним і тривалим процесом, що потребує злагоджених дій від уряду, міжнародних організацій, громадських організацій та інших стейкхолдерів. У цьому процесі критично важливим стає питання забезпечення фінансової транспарентності. Це означає відкрите та відповідальне управління ресурсами, що дозволяє зменшити корупцію та неефективність, забезпечення того, що залучені на відновлення інвестиції використовуються максимально ефективно та цілеспрямовано для відновлення інфраструктури. Транспарентність фінансування сприяє залученню додаткових інвестицій від міжнародних донорів та приватного сектора, які можуть бути впевнені у правильному використанні своїх коштів.

Об'єктом дослідження є процеси залучення та використання інвестицій для післявоєнного відновлення інфраструктури.

Предметом дослідження є базові принципи та інструментарій забезпечення фінансової транспарентності у процесах залучення та використання інвестицій для післявоєнного відновлення інфраструктури.

Метою роботи є дослідження ролі фінансової транспарентності у процесах залучення та використання інвестицій для післявоєнного відновлення інфраструктури.

Для досягнення мети були встановлені наступні **задачі**:

- визначити зміст та складові післявоєнного відновлення інфраструктури;
- узагальнити процес залучення та використання інвестицій для післявоєнного відновлення інфраструктури;
- проаналізувати структуру інвестицій, які можуть бути залучені для післявоєнного відновлення інфраструктури;

- проаналізувати вітчизняні та іноземні дослідження, що стосуються впливу фінансової прозорості на ефективність залучення інвестицій в контексті післявоєнного відновлення;

- встановити ключові фактори, що впливають на рівень фінансової прозорості в процесі залучення та використання інвестицій для відновлення інфраструктури;

- проаналізувати міжнародні стандарти та практики щодо фінансової прозорості у сфері інфраструктурного інвестування;

- вивчити досвід впровадження стандартів прозорості у процедури публічних закупівель в Україні;

- розробити рекомендації для підвищення фінансової прозорості в процесах залучення та використання інвестицій для відновлення інфраструктури після конфліктів.

Методи дослідження. У дослідженні було використано бібліометричний аналіз, метод порівняння, метод логічного та аналітичного узагальнення. Бібліометричний аналіз, проведений на основі даних БД Scopus за допомогою програмного забезпечення VOSviewer, дозволив кластеризувати різні концепти, пов'язані з інвестиціями та фінансовою прозорістю, що, у свою чергу, дало можливість виявити важливість фінансової прозорості як ключового фактора у забезпеченні довіри інвесторів та ефективності інвестиційних процесів у сучасному економічному контексті. Метод порівняння дозволив проаналізувати та порівняти міжнародні стандарти щодо фінансової прозорості в інфраструктурних проєктах, а також проаналізувати досвід України у впровадженні підходів до прозорих і підзвітних процедур публічних закупівель, включаючи впровадження стандартів OCDS та OC4IDS у системи Prozorro і Prozorro. Продажі. Метод логічного та аналітичного узагальнення дозволив узагальнити та описати процес залучення та використання інвестицій для післявоєнного відновлення інфраструктури; встановити ключові фактори, що впливають на рівень фінансової прозорості, та запропонувати комплексну систему інструментів фінансової прозорості у даному процесі.

Фактологічна основа дослідження: вітчизняні та іноземні наукові періодичні матеріали, дані БД Scopus, нормативно-правові акти, статистичні дані, публічний модуль аналітики DoZorro, матеріали, що наявні у відкритому доступі в мережі Інтернет.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. За результатами роботи опубліковано тези доповідей [31]. Кваліфікаційна робота виконана в рамках дослідження, що фінансується за рахунок бюджетних коштів МОН України «Цифровізація та транспарентність публічних, корпоративних та особистих фінансів: вплив на інноваційний розвиток та національну безпеку» (реєстраційний номер: 0122U000774).

Структура роботи. Основна частина роботи складається з вступу, двох розділів та висновків. У першому розділі було розглянуто зміст, значення та складові післявоєнного відновлення інфраструктури, а також залучення та використання інвестицій для цього процесу. У другому розділі зосереджено увагу на ролі фінансової транспарентності у процесах інвестування, зокрема, проведено бібліометричний аналіз важливості фінансової транспарентності у забезпеченні довіри інвесторів та ефективності інвестиційних процесів; здійснено порівняння міжнародних стандартів щодо забезпечення фінансової транспарентності в інфраструктурних проєктах; проаналізовано досвід впровадження підходів до прозорого і підзвітного здійснення публічних закупівель в Україні.

1 ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ У ПІСЛЯВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ

1.1 Післявоєнне відновлення інфраструктури: зміст, значення, складові

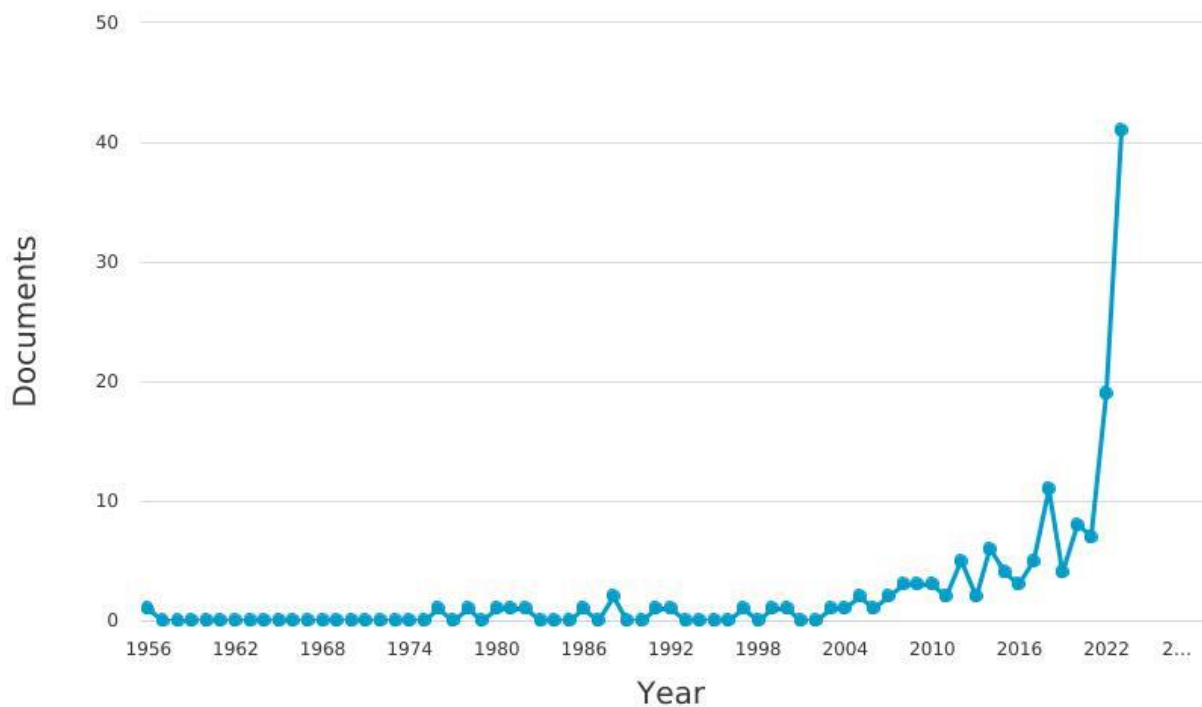
Післявоєнне відновлення країни – це процес відновлення економіки, інфраструктури, суспільства і інших сфер життя країни після закінчення війни або збройного конфлікту. Цей процес включає в себе відновлення зруйнованих об'єктів, допомогу постраждалим, відновлення правопорядку і політичної стабільності, а також економічну реабілітацію та розвиток країни.

Першим в історії міжнародним післявоєнним відновленням було відновлення Австрії після завершення Першої світової війни, проведене Лігою Націй. План відновлення Австрії включав в себе зупинення виплати репарацій, запуск економічних реформ і призначення верховного комісара з економіки країни. Наймасштабніше післявоєнне відновлення було після завершення Другої світової війни. Воно було втілено через діяльність Адміністрації ООН з питань допомоги та реабілітації в Європі та Китаї (1943-1946), позики Міжнародного банку реконструкції та розвитку Європі (МБРР), План Маршалла для Західної Європи (1948-1951) та надання економічної допомоги Японії. План Маршалла і досі вважається найефективнішою програмою післявоєнного відновлення територій [40].

Аналіз літературних джерел за БД Scopus [16] за пошуковим запитом "post-war recovery" («післявоєнне відновлення») (рис. 1.1) свідчить про незначну кількість таких праць – 147 одиниць з 1956 р. по 2023 рік. Стрімкий приріст спостерігається з 2022 року – року повномасштабного вторгнення росії в Україну.

Documents by year

Scopus

Copyright © 2023 Elsevier B.V. All rights reserved. Scopus® is a registered trademark of Elsevier B.V.

Рисунок 1.1 – Публікаційний тренд дослідження поняття "post-war recovery" («післявоєнне відновлення») протягом 1956-2023 рр. (побудовано на основі [16])

У літературі, що присвячена післявоєнному відновленню [40, 3, 17, 10, 11, 12, 25] акцентується на тому, що кожне післявоєнне відновлення є унікальним, особливим та специфічним, адже воно відрізняється одне від одного за такими параметрами, як:

- причини виникнення війни чи збройного конфлікту;
- спосіб завершення війни чи збройного конфлікту;
- повне або часткове завершення бойових дій на території/частині території країни;
- рівень знищень, у тому числі втрата людських життів (тобто втрата людських ресурсів), обсяг й рівень руйнувань інфраструктури та обсяг економічних втрат протягом війни/збройного конфлікту у цілому;

- рівень економічного розвитку країни після завершення війни чи збройного конфлікту, тобто власний потенціал країни до відновлення
- рівень міжнародної підтримки
- інтереси донорів у відношенні до країни, яка потребує післявоєнного відновлення
- умови для іноземних інвесторів та міжнародних донорів, наприклад, рівень публічності та транспарентності фінансів, система оподаткування, політична стабільність, рівень корупції тощо.

У зв'язку з цим, процес післявоєнного відновлення має бути індивідуалізованим, враховуючи конкретні умови та потреби країни, яка потребує такого відновлення.

У цій роботі буде досліджуватися одна складова післявоєнного відновлення країни, зокрема післявоєнне відновлення інфраструктури.

Післявоєнне відновлення інфраструктури - це процес відновлення та відбудови фізичної інфраструктури (наприклад, доріг, мостів, енергетичних систем, водопостачання та інших об'єктів) після завершення війни чи збройного конфлікту. Цей процес має на меті відновлення зручностей та ресурсів, які були пошкоджені або зруйновані під час війни чи збройного конфлікту, і відновлення нормального функціонування суспільства та економіки [32].

Післявоєнне відновлення інфраструктури вміщує такі складові [7, 9, 18, 20, 19, 32]:

- ✓ Транспортна і логістична інфраструктура: відновлення транспортної мережі: доріг, мостів, залізниць, портів, аеропортів тощо.
- ✓ Енергетична інфраструктура: відновлення та модернізація енергетичних систем, включаючи генерацію, передачу та розподіл електроенергії.
- ✓ Інфраструктурні системи водопостачання та каналізації: відновлення та модернізація цих систем для забезпечення населення доступним і безпечним водопостачанням та санітарією.

✓ Інформаційні технології: відновлення та модернізація інформаційних технологій та телекомунікаційної інфраструктури для підвищення комунікаційної та інформаційної доступності.

✓ Реконструкція та відновлення будівель і споруд. Ця складова включає в себе відновлення житлових будинків, комерційних споруд, підприємств, шкіл, лікарень та інших об'єктів, які були пошкоджені або зруйновані під час війни.

Післявоєнне відновлення інфраструктури є складним та тривалим процесом, який вимагає спільних зусиль від уряду, громадських організацій, міжнародних організацій та інших стейкхолдерів [15].

1.2 Залучення та використання інвестицій для післявоєнного відновлення інфраструктури

Процес залучення та використання інвестицій для післявоєнного відновлення інфраструктури є тривалим комплексним процесом, котрий включає в себе ряд складових (рис. 1.2):

1. Розуміння потреб знищеної чи пошкодженої інфраструктури.

Першим кроком у залученні інвестицій для післявоєнного відновлення інфраструктури є ретельне вивчення пошкоджень та руйнувань у різних складових інфраструктури (дороги, енергетика, водопостачання тощо) для визначення, аналізу та планування головних напрямів відновлення інфраструктури (у регіонах та у країні у цілому) та необхідних ресурсів для такого відновлення [40, 7, 32]. Такий комплексний аналіз повинен відбуватися у співпраці з різними зацікавленими сторонами з урахуванням майбутнього тобто на принципах сталого розвитку. До залучених сторін на цьому етапі відносяться: уряд, міністерства, департаменти і агентства з планування та розвитку, місцеві органи влади, наукові установи, громадські організації, міжнародні організації, громадськість, населення територій.

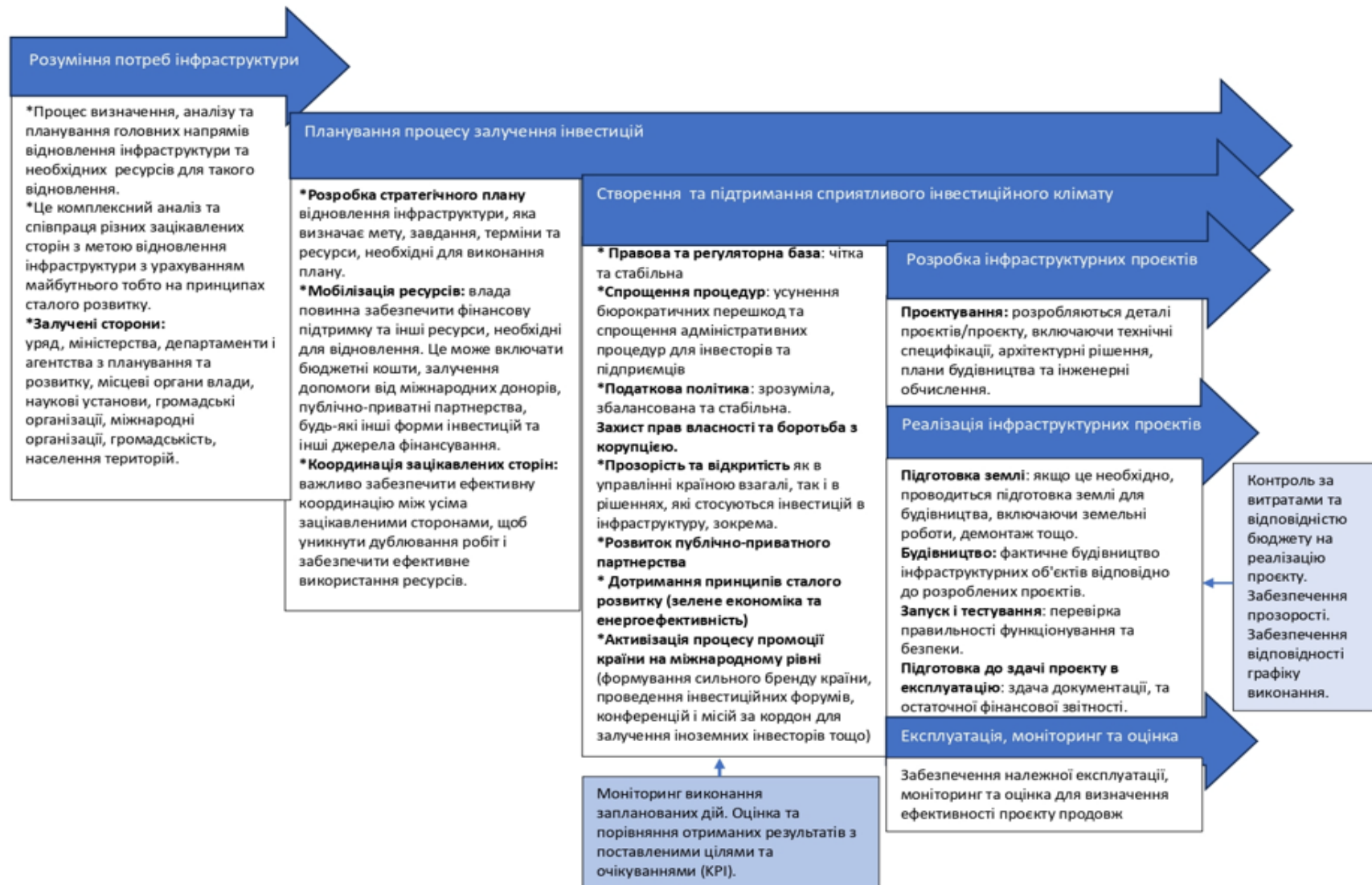

Рисунок 1.2 – Процес залучення та використання інвестицій для післявоєнного відновлення інфраструктури (авторська розробка на основі [6, 7, 12, 40, 15, 30, 35, 37, 32])

2. Планування процесу залучення інвестицій.

Даний етап полягає в розробці стратегічного плану післявоєнного відновлення інфраструктури, який визначає мету, завдання, терміни та ресурси, необхідні для виконання плану. Головне завдання етапу: визначення та мобілізація усіх можливих джерел фінансування післявоєнного відновлення інфраструктури. Державна та місцева влада повинна забезпечити фінансову підтримку та інші ресурси, необхідні для такого відновлення. Це може включати:

- публічні інвестиції тобто бюджетні кошти на будівництво та ремонт інфраструктурних об'єктів [15, 36, 35, 28];
- залучення допомоги від міжнародних фінансових організацій: співпраця з міжнародними фінансовими організаціями, такими як Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) тощо [6, 27, 38];
- донорські програми: співпраця з розвиненими країнами, які можуть надавати фінансову допомогу у вигляді грантів або технічної допомоги для відновлення інфраструктури [40, 9, 18];
- приватні інвестиції, наприклад, співпраця з будівельними компаніями, які готові вкладати гроші у будівництво доріг, мостів, енергетичних об'єктів та інших об'єктів [40, 15];
- інвестиційні банки: співпраця з інвестиційними банками, які спеціалізуються на інфраструктурних проєктах, можуть надавати фінансову підтримку країні для відновлення інфраструктури [6];
- організації громадського сектору. Наприклад, неурядові організації та фонди громадського сектору можуть створювати програми фінансування та забезпечувати технічну допомогу для післявоєнного відновлення інфраструктури [30].
- публічно-приватні партнерства [15, 37].

Суть цих джерел інвестицій полягає не лише в наданні фінансової підтримки та ресурсів для відновлення інфраструктури, а також можуть стосуватися технічної експертизи, технології тощо для успішного післявоєнного відновлення інфраструктури.

На цьому етапі важливим є процес координації зацікавлених сторін щоб уникнути дублювання робіт і забезпечити ефективне використання ресурсів.

3. Створення сприятливого інвестиційного клімату

Для приваблення приватних інвесторів важливо створити і підтримувати сприятливий інвестиційний клімат. Це може бути досягнуто через реформи законодавства, спрощення процедур для підприємців, захист прав інвесторів, боротьбу з корупцією, прозорість в управлінні країною, розвиток публічно-приватного партнерства, імплементація та дотримання принципів сталого розвитку. Інвестори шукають стабільність та надійність, і країна повинна надати їм ці гарантії або ж ,як мінімум, демонструвати готовність створювати сприятливий інвестиційний клімат.

Потрібно звернути увагу на дослідження [12], у якому емпірично доведено, що якість державних інституцій має значний вплив на інвестиційний клімат, особливо у контексті країн, що відновлюються після громадянських воєн. Слабкі інституції, які не забезпечують належного правового захисту приватної власності та не створюють сприятливих умов для ведення бізнесу, можуть суттєво стримувати накопичення капіталу та гальмувати економічне відновлення. Це підкріплено емпіричними даними про громадянські війни з 1965 по 2000 рік, що демонструють зниження інвестиційних потоків у постконфліктній обстановці при слабких державних інституціях.

Таким чином, для підвищення інвестиційної привабливості країни у цілому та стимулювання економічного зростання дуже важливим є постійний моніторинг та контроль виконання запланованих дій щодо підвищення рівня інвестиційного клімату країни. Темпи, рівень виконання та прозорість здійснення задекларованих реформ, котрі сприятимуть підвищенню рівня інвестиційного клімату країни, є досить вагомими показниками ефективності

діяльності держави, котрі є своєрідними «лакмусовими папірцями» для приватних інвесторів, котрі довіряють свої кошти країні, яка відновлюється після війни. Якщо темпи або ефективність реформ буде низькою, то це знизить рівень довіри приватних інвесторів і вони можуть покинути країну.

Потрібно відмітити також важливість і значущість процесу промоції країни на міжнародному рівні. Інвестори мають знати про країну та її можливості.

4. Розробка інфраструктурних проєктів

Під час планування післявоєнного відновлення інфраструктури, важливо ретельно розробляти проєкти. Це включає в себе як безпосереднє проєктування [11] (розробляються деталі проєктів/проєкту, включаючи технічні специфікації, архітектурні рішення, плани будівництва та інженерні обчислення), так і визначення бюджетів та ризиків [15, 22, 14, 13, 29]. Інвестори хочуть бачити чіткий, прозорий план та гарантії успішної реалізації проєктів.

5. Реалізація інфраструктурних проєктів

Цей етап включає наступні складові:

- підготовка землі: якщо це необхідно, проводиться підготовка землі для будівництва, включаючи земельні роботи, демонтаж тощо.
- будівництво: фактичне будівництво інфраструктурних об'єктів відповідно до розроблених проєктів.
- запуск і тестування: перевірка функціонування та безпеки.
- підготовка до здачі проєкту в експлуатацію: здача документації, та остаточної фінансової звітності.

На даному етапі дуже важливим є здійснення контролю за витратами та відповідністю бюджету на реалізацію проєкту. Забезпечення прозорості реалізації проєкту та забезпечення відповідності графіку виконання є дуже важливим для інвесторів.

6. Експлуатація, моніторинг та оцінка

Забезпечення належної експлуатації, моніторинг та оцінка для визначення ефективності проєкту продовж життєвого циклу проєкту.

2 ФІНАНСОВА ПРОЗОРИСТЬ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ПІСЛЯВОЄННОМУ ІНФРАСТРУКТУРНОМУ ІНВЕСТИВАННІ

2.1 Роль фінансової транспарентності у процесах інвестування: бібліометричний аналіз

Так як наукових джерел про процеси та особливості інвестування для післявоєнного відновлення інфраструктури мало, то повноцінно дослідити роль і значення фінансової транспарентності нема можливості.

Тож розглянемо роль і значення фінансової транспарентності взагалі у процесах інвестування, адже незважаючи на більшу соціальну складову при інвестуванні для післявоєнного відновлення інфраструктури та більші масштаби інвестиційних ресурсів, інвестор все одно орієнтується на прибутковість інвестицій та прозорість інвестиційного процесу. В умовах сучасного економічного простору, де швидкість інформаційних потоків та глобалізація ринків капіталу постійно зростають, фінансова транспарентність (прозорість) стає вирішальним фактором для забезпечення довіри інвесторів та ефективності інвестиційних процесів [39].

Метою роботи є дослідження ролі фінансової транспарентності у процесах інвестування та визначення ключових факторів, що формують прозорісну поведінку суб'єктів господарювання.

Для формалізації змістовного значення фінансової транспарентності у процесах інвестування було проведено аналіз наукових публікацій, які індексуються наукометричною базою Scopus [16]. Спочатку було відібрано 1216 публікації за запитом «інвестиції та фінансова транспарентність» (investments AND financial AND transparency). Далі ці джерела було відфільтровано: залишилися лише англomовні публікації: статті у журналах, книги та розділи книг. Вибірка релевантних публікацій склала 993 публікації (рис. 2.1).

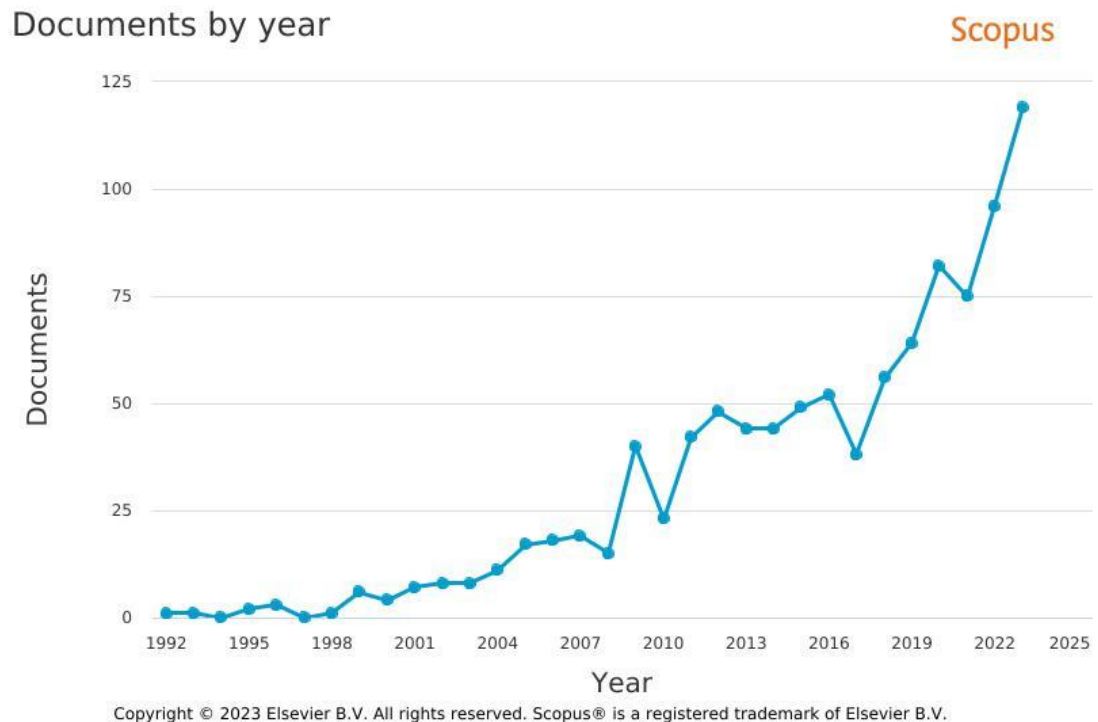

Рисунок 2.1 – Публікаційний тренд дослідження поняття «інвестиції та фінансова прозорість» протягом 1992-2023 рр. (побудовано на основі [16])

Публікаційний тренд досліджень (рис. 2.1) свідчить про те, що інтерес до даного напрямку з часом зростає, що підтверджує актуальність дослідження. Це свідчить про те, що питання фінансової прозорості все більше привертають увагу науковців та практиків, підкреслюючи їх значущість для інвестиційної діяльності і сталого розвитку економіки.

На основі релевантної вибірки у 993 публікації з використанням інструментарію VOSviewer 1.6.19 [21] було побудовано мережеву візуалізацію (рис. 2.2), що кластеризує (групує) різні концепти (поняття), які стосуються інвестицій та фінансової прозорості у 7 кластерів.

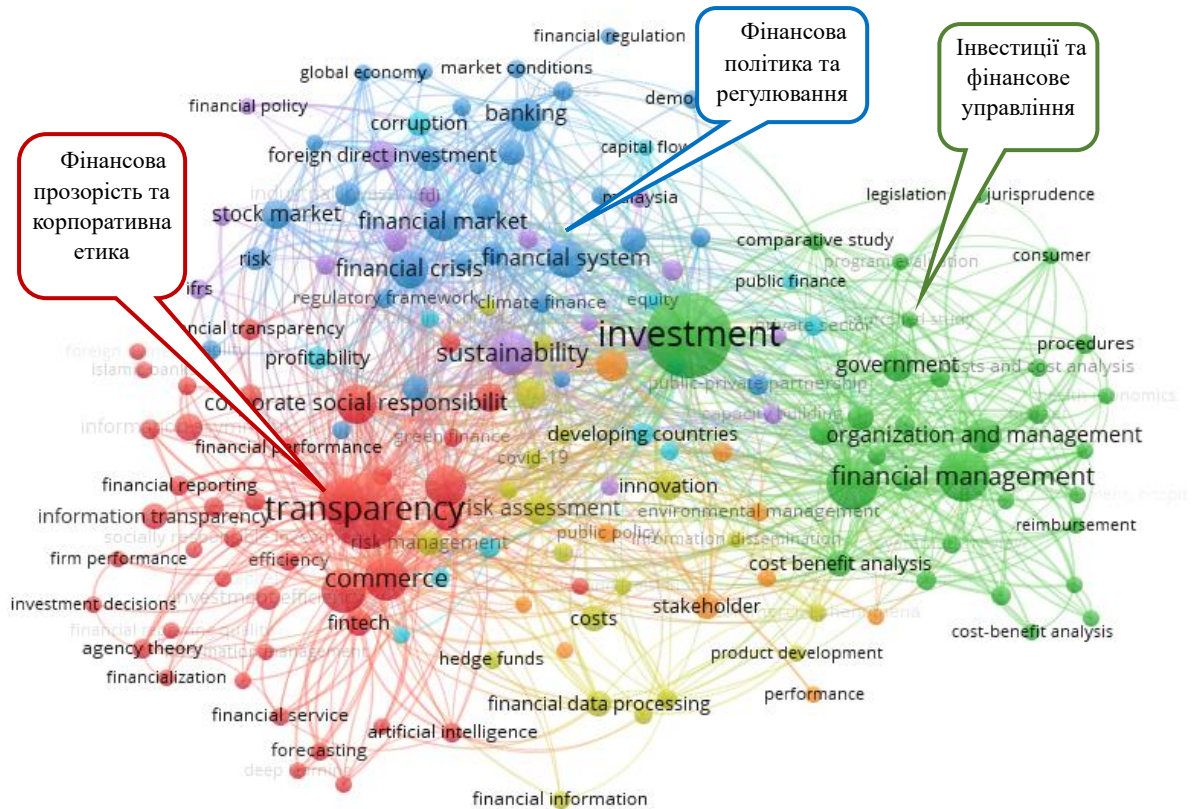

Рисунок 2.2 – Візуалізація тематичних областей напрямку «інвестиції та фінансова транспарентність» за 1992-2023 рр.(побудовано на основі даних [16] з використанням інструменту [21])

Кластери представлені в різних кольорах і кожен кластер відображає окрему тематичну область напрямку «інвестиції та фінансова транспарентність»:

Червоний кластер містить концепти, пов'язані з прозорістю і соціальною відповідальністю корпорацій, такі як "transparency" (прозорість), "corporate social responsibility" (корпоративна соціальна відповідальність), "financial performance" (фінансова ефективність), "investment decisions" (інвестиційні рішення), "financial transparency" (фінансова прозорість), "information transparency" (інформаційна прозорість), "fintech" та інші. Цей кластер відображає зусилля компаній щодо забезпечення етичної поведінки, відповідальності перед стейкхолдерами, зокрема перед інвесторами та впровадження стандартів ESG. Даний кластер можна умовно назвати «Фінансова прозорість та корпоративна етика»;

Зелений кластер сконцентрований навколо інвестицій та фінансового управління. Тут можна побачити такі терміни, як "investment" (інвестиції), "financial management" (фінансове управління), "government" (уряд), "sustainability" (сталість). Даний кластер допомагає виявити взаємозв'язки між інвестиційними стратегіями та сталістю, що може вказувати на пошук балансу між прибутковістю та сталим розвитком. Саме ці зв'язки пов'язують червоний та зелений кластери. Фінансова, інформаційна прозорість (червоний кластер) дозволяють інвестору визначити рівень корпоративної соціальної відповідальності компанії, яку вони розглядають у якості об'єкта інвестування, коли шукають балансу між прибутковістю та сталим розвитком (зелений кластер). Даний кластер можна умовно назвати «Інвестиції та фінансове управління»;

Синій кластер охоплює поняття, пов'язані з фінансовою політикою і регулюванням, економічним розвитком, такі як "financial policy" (фінансова політика), "financial regulation" (фінансове регулювання), "economic development" (економічний розвиток). Цей кластер відображає питання регулювання фінансових ринків для запобігання фінансовим кризам та їх вплив на загальний економічний розвиток, інвестиційну діяльність та глобальну економіку. Саме міжнародні та національні регулятори встановлюють початкові вимоги до рівня фінансової та інформаційної прозорості. Даний кластер можна умовно назвати «Фінансова політика та регулювання»;

Помаранчевий, жовтий, блакитний та фіолетовий кластери не розглядаються в цій роботі, оскільки вони не містять достатньої кількості даних, що є критичними для встановлення міцних висновків про взаємозв'язок фінансової прозорості та інвестиційних процесів. Проте варто звернути увагу на термін "artificial intelligence" (штучний інтелект), який є у червоному кластері. Він вказує на те, що інновації в технологіях можуть сприяти підвищенню прозорості через кращий збір та обробку даних, що, в свою чергу, покращить процес прийняття інвестиційних рішень.

Таким чином, аналіз кластерів на мережевій візуалізації дозволяє зробити висновки про важливість фінансової та інформаційної прозорості у процесах інвестування:

1) фінансова прозорість допомагає забезпечити довіру між усіма учасниками ринку, включаючи інвесторів, компанії та регуляторів. Через прозорість інформації про корпоративні дії, фінансові показники та управлінські рішення, інвестори можуть робити більш обґрунтовані рішення та мінімізувати інвестиційні ризики;

2) прозорість також відіграє важливу роль у сталому інвестуванні, дозволяючи оцінювати, наскільки інвестиційні рішення впливають на соціальні та екологічні фактори.

2.2 Міжнародні стандарти та рекомендації щодо фінансової прозорості в інфраструктурних проєктах

Розглянемо відомі міжнародні стандарти прозорості в інфраструктурних проєктах.

1. Construction Sector Transparency Initiative (CoST) – Ініціатива прозорості будівельного сектору.

CoST була запущена в 2008 році як пілотний проєкт Міністерства міжнародного розвитку Великої Британії. Дана ініціатива з'явилася як відповідь на потребу у підвищенні прозорості та підзвітності будівельних проєктів, що фінансуються державою. Пілотний проєкт охоплював проєкти у восьми країнах для перевірки та вдосконалення підходу CoST. Враховуючи успіх під час пілотної фази, CoST перетворився на глобальну ініціативу та розширив своє охоплення для співпраці з різними країнами для сприяння прозорості в будівельному секторі. За своєю суттю ініціатива CoST наголошує на розкритті

вибраного масиву інформації, що охоплює від концепції проєкту до його завершення [22]

Основні дані для розкриття згідно з рекомендаціями CoST включають:

- Ідентифікація проєкту
- Підготовка проєкту
- Проєктна закупівля
- Деталі реалізації
- Договірна специфіка
- Фінансові дані
- Результати виконання проєкту
- Висновки аудиту та перевірки

2. Open Contracting for Infrastructure Data Standard - Стандарт відкритих контрактів для інфраструктурних даних (OC4IDS). Даний стандарт виник на основі інноваційного співробітництва між Open Contracting Partnership і CoST.

Open Contracting Partnership представляє собою стандарт відкритих даних, призначений для публікації структурованої інформації на всіх етапах контрактування, від планування до виконання угоди. OCDS (Open Contracting Data Standard) дозволяє забезпечити високий рівень прозорості в публічних закупівлях, уможливує глибокий аналіз їх результативності, ефективності та доброчесності, тим самим сприяючи більш ефективному використанню державних ресурсів та підвищенню довіри громадськості до урядових інституцій. Від початку розробки, стандарт OCDS фокусувався на сфері закупівель товарів, робіт та послуг, але з часом його застосування постійно розширювалося. [14].

На сьогоднішній день вже розроблені спеціалізовані варіанти OCDS, зокрема OC4IDS, який використовується для публікації даних про публічно-приватне партнерство та інфраструктурні проєкти, що дозволяє вирішувати питання прозорості та обліку в цих складних та часто масштабних сферах. Таким чином OC4IDS забезпечує більшу прозорість та відкритість у великомасштабних інфраструктурних проєктах, які мають велике значення для

громадського сектору та суспільства в цілому. Цей стандарт обіцяє надійний механізм, який забезпечує доступність і прозорість ключових даних проєкту, від початкових етапів планування до оцінок після завершення. OC4IDS усуває інформаційну прогалину, забезпечуючи всім зацікавленим сторонам доступ до повних, своєчасних і стандартизованих даних, таким чином забезпечує прозорість реалізації проєкту.

3. Стандарти прозорості в інфраструктурних проєктах Міжнародної фінансової корпорації (IFC).

IFC, член Групи Світового банку, зосереджується на приватному секторі в країнах, що розвиваються. Вона встановила Стандарти діяльності IFC щодо екологічної та соціальної сталості, щоб керувати проєктами протягом усього їх життєвого циклу. Відповідні стандарти прозорості [8]:

Стандарт ефективності 1 (PS1): Оцінка та управління екологічними та соціальними ризиками та впливами. Цей стандарт підкреслює важливість відкритого залучення громади шляхом розкриття інформації, консультацій та інформованої участі.

Стандарт ефективності 4 (PS4): Здоров'я, безпека та безпека спільноти. Цей стандарт підкреслює важливість заходів безпеки та забезпечення інформування громад про потенційні ризики.

IFC наголошує на інтегрованому підході, коли прозорість полягає не лише в розкритті інформації про проєкт, а й у забезпеченні активної участі громад у процесах оцінки та управління ризиками.

Стандарти також підкреслюють важливість механізмів розгляду скарг, які слугують каналами для постраждалих громад, щоб висловити занепокоєння, що є ключовим аспектом прозорості.

4. Стандарти прозорості в інфраструктурних проєктах Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР).

ЄБРР є багатостороннім інвестиційним банком розвитку. Його фокус зосереджений на проєктах в Європі, Центральній Азії та Африці. Ним розроблені такі стандарти прозорості [6]:

Вимога до ефективності 1 (PR1): екологічна та соціальна оцінка та управління. Ця вимога передбачає, що клієнти повинні оцінювати екологічні та соціальні наслідки та керувати ними, і цей процес має передбачати розкриття інформації та залучення зацікавлених сторін.

Вимога до ефективності 10 (PR10): розкриття інформації та залучення зацікавлених сторін. Це найпряміша вимога щодо прозорості. PR10 вимагає своєчасного розкриття інформації та наголошує на залученні зацікавлених сторін і забезпеченні участі постраждалих громад у процесах прийняття рішень.

Підхід ЄБРР до прозорості інфраструктурних проєктів є комплексним. Встановлюючи чіткі вимоги щодо розкриття інформації та залучення зацікавлених сторін, ЄБРР забезпечує прозорість від початку проєкту до його завершення.

Розглянувши міжнародно визнані стандарти в інфраструктурних проєктах, можна зробити висновок, що імплементація міжнародно визнаних стандартів в управління є невід'ємним елементом для успішного інвестиційного процесу країни. Використання цих стандартів сприяє не тільки залученню капіталу, але й підвищує довіру міжнародних інвесторів і донорських організацій, знижуючи ризики і підвищуючи ефективність інвестицій, що є особливо значущим у післявоєнному відновленні.

2.3 Впровадження стандартів транспарентності у процедури публічних закупівель в Україні

У 2015 році Україна впровадила одна з перших країн у світі Open Contracting Data Standard (OCDS) у свою систему публічних закупівель Prozorro [13]. Це стало значним кроком у напрямку збільшення прозорості, ефективності та відкритості управління державними ресурсами. На основі успіху Prozorro в публічних закупівлях, стандарт OCDS був адаптований також для використання у системі Продажі, яка займається аукціонами з реалізації активів. Таке розширення використання стандарту OCDS на аукціони з продажу активів дозволило збільшити фінансову прозорість і

відкритість у процесах продажу державного та комунального майна, сприяючи більш чесній конкуренції та певному запобіганню корупції. Таким чином, інтеграція OCDS у системи ProZorro та ProZorro.Продажі стала важливим етапом у реформуванні сфери публічних закупівель та управління державними активами в Україні, забезпечуючи більшу прозорість та підзвітність в цих ключових галузях.

Наступним кроком Україна запровадила OC4IDS для підвищення прозорості своїх проєктів будівництва доріг. Ця ініціатива стала частиною ширшої програми країни з покращення державного управління та боротьби з корупцією. Її основною метою було підвищення ефективності і прозорості процесів закупівель, особливо у сфері розбудови інфраструктури.

Таким чином, через ProZorro та OC4IDS стали доступні дані, пов'язані з інфраструктурними проєктами, від планування до оцінки: специфікації проєкту, бюджети, терміни, підрядників і показники ефективності. Також публікуються оцінки та аудити після завершення проєкту, що забезпечує підзвітність результатів проєкту.

«Через три роки після цифровізації контрактів система електронних закупівель (ProZorro) дозволила звужити вузькі місця для корупції та заощадила національній економіці близько 2,5 мільярдів доларів США за 3 роки. Швидка цифрова трансформація та запроваджені вдосконалення принесли прозорість і зробили загальнодоступною інформацію про публічні контакти - операція вартістю 15% ВВП країни - доступною для будь-кого. Однак сектор залишався значною мірою корумпованим, і, враховуючи його обсяг – 4500 тендерів на день – вимагав ретельного нагляду для забезпечення відповідності, рівного доступу до ринку та дотримання принципів чесної конкуренції. Щоб дати право голосу тим, чиї права порушуються, будь то платник податків чи дискримінований бізнес, Transparency International Україна запустила DoZorro – наскрізну платформу зворотного зв'язку для накопичення та реагування на ці порушення» [4].

Таким чином, в Україні офіційна система Prozorro доповнилася громадською DoZorro, що звісно ж сприяло розвитку громадського контролю за державними закупівлями (згідно до частини 5 статті 7 Закону України «Про публічні закупівлі» [33]), підвищуючи рівень прозорості останніх (рис. 2.3).

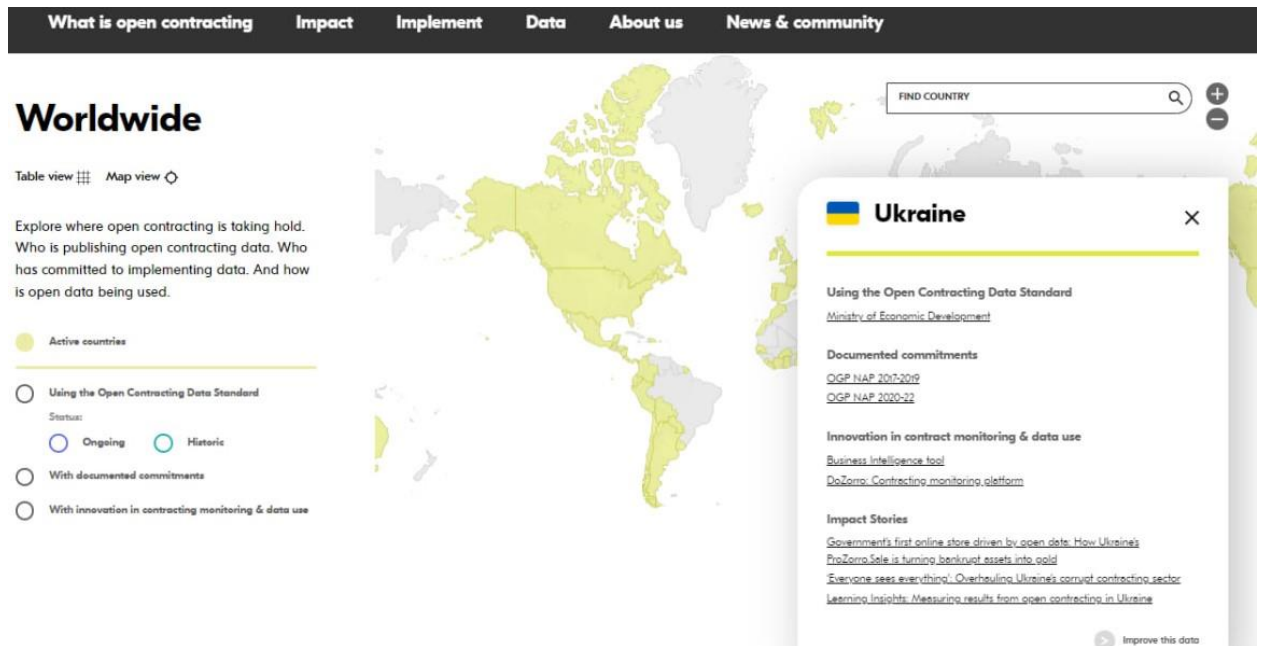

Рисунок 2.3 – Використання стандарту Open Contracting Data Standard в Україні [24]

DoZorro є інноваційною громадською платформою в Україні, створеною для поліпшення прозорості в закупівельних процесах. Ця платформа забезпечує кілька ключових функцій [5]:

1) авторизація користувачів: щоб залишити відгук про конкретну закупівлю на DoZorro, спочатку потрібно авторизуватися на сайті через Facebook або інші соціальні мережі. Це забезпечує підтвердження особистості користувача та прозорість відгуків.

2) інтеграція з Prozorro: DoZorro прямо інтегрований з національною системою публічних закупівель Prozorro, що дозволяє користувачам в режимі онлайн переглядати інформацію про закупівлі та залишати відгуки.

3) моніторинг закупівель: платформа дозволяє громадськості слідкувати за закупівельними процедурами, вносячи вклад у підвищення прозорості та запобігання корупції в цій сфері.

4) аналіз договорів: DoZorro також використовується для аналізу та дослідження договорів, наприклад, через інструменти BI Prozorro, що дозволяє глибше вивчати деталі та умови угод (рис. 2.4) [34].

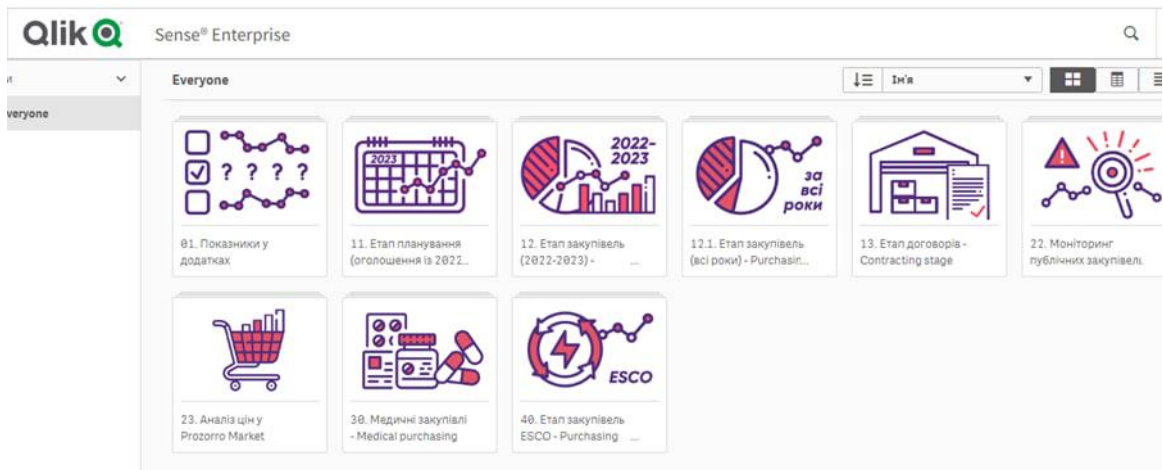

Рисунок 2.4 – Публічний модуль аналітики BI Prozorro [34]

DoZorro виконує функцію цифрового медіатора між бізнесами та учасниками тендерних процесів. Ця система дозволяє бізнесам, які стикаються з порушеннями своїх прав у тендерах, залишати структуровані відгуки щодо конкретного тендеру, покупця або іншого учасника. Ключовим елементом цієї платформи є відкритий діалог та взаємодія: сторона, до якої адресовано скаргу, має можливість відреагувати на заявлене порушення. Це може включати в себе усунення порушення після його підтвердження. Якщо ж відповіді від сторони, що порушила права, не надходить, справу можна передати кваліфікованому експерту для більш детального розслідування. У випадку, коли експерт підтверджує факт порушення, ініціюється процес подачі скарги до контролюючих органів. Це забезпечує додатковий рівень відповідальності та юридичної ваги скаргам, що значно збільшує шанси на вирішення конфлікту в інтересах потерпілої сторони. Таким чином, DoZorro сприяє прозорості та чесності в процесах закупівель [5].

Згідно даних за 2022-2023 рік Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України (до 10.12.2022 р. Міністерство Інфраструктури України) є активним учасником торгів Prozorro (рис. 2.5).

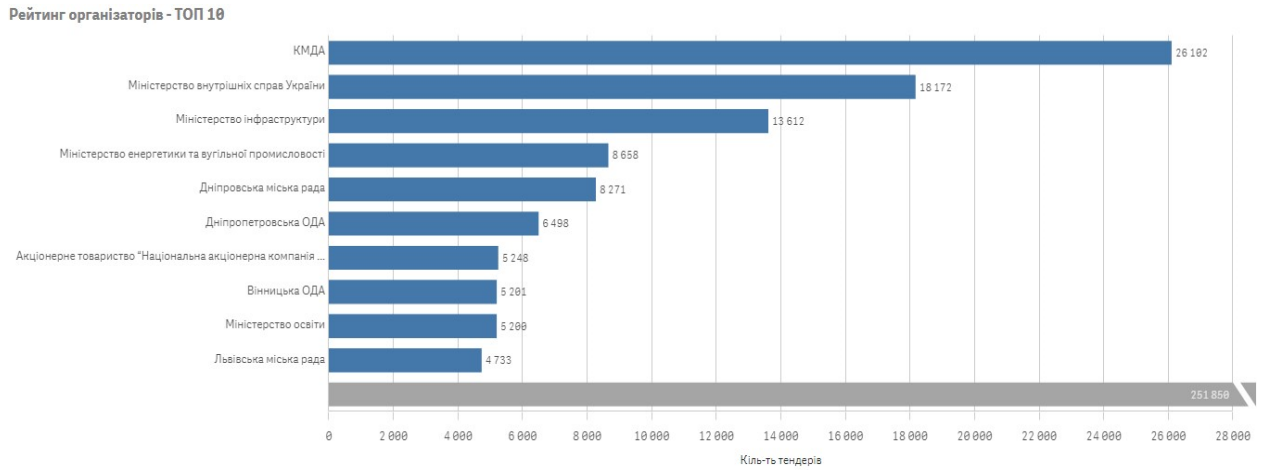

Рисунок 2.5 – Рейтинг організаторів – ТОП 10 (за даними публічного модуля аналітики ВІ Prozorro від DoZorro [36])

Паралельно в Україні до війни 2022 року дуже активно розвивалися ініціативи CoST Ukraine [2].

Проте система Prozorro також має слабкі сторони та не є 100%-им захистом від недобросовісної конкуренції та корупції. «Навіть за умови формальної конкурентності процедур закупівель, кваліфікаційні критерії можна сформулювати таким чином, щоб перевагу отримав конкретний постачальник. Така практика подекуди існувала в Україні до війни, і є ризики її продовження» [26]. Також інколи самі державні інституції навмисне знаходять можливості обходити дану систему. Прикладом може слугувати ще довоєнна ситуація, коли Верховна рада України виводить певні витрати з-під дії закону про закупівлі, а Кабінет Міністерства України створює окрему процедуру державних торгів, яка характеризується меншою прозорістю, ніж Prozorro [41].

Одним зі шляхів подальшого удосконалення процесу публічних закупівель, у тому числі і для відновлення інфраструктури, є розвиток моніторингу публічних закупівель згідно 8 Закону України «Про публічні закупівлі» [33]).

2.4. Рекомендації щодо розвитку системи інструментів фінансової транспарентності у процесах залучення та використання інвестицій

У процесах залучення та використання інвестицій особливо для післявоєнного відновлення інфраструктури доцільно створити та реалізовувати комплексну систему інструментів фінансової транспарентності на всіх рівнях фінансових відносин, яка б дозволяла інвесторам оцінювати всі можливості та ризики у процесі такого інвестування.

Тож додатково до впровадження стандартів транспарентності у процедури публічних закупівель в Україні, які були розглянуті у п.2.3, на основі літературних джерел було створено таблицю, у якій згруповано інструменти фінансової транспарентності для кожного типу інвестора та ефекти їх застосування.

Таблиця 2.1 – Інструменти фінансової транспарентності (складено на основі [6, 7, 12, 40, 15, 30, 35, 37, 32])

Тип інвестицій (залежно від джерела)	Суть інвестицій	Інструменти фінансової транспарентності	Ефекти застосування інструменту фінансової транспарентності
1. Публічні інвестиції	Бюджетні кошти на будівництво та ремонт інфраструктурних об'єктів	Бюджетні звіти, публічна інформація про проекти, звіти про витрати, публічні закупівлі	Доступність для громадськості та інвесторів, що сприяє більшому інвестуванню.
2. Залучення допомоги від міжнародних фінансових організацій	Співпраця з МВФ, Світовим банком, ЄБРР тощо	Угоди та умови фінансування, звіти організацій, звіти про використання коштів, публічні закупівлі	Прозора інформація про умови фінансування сприяє більшому інтересу міжнародних організацій.
3. Донорські програми	Співпраця з розвиненими країнами для надання грантів та технічної допомоги	Угоди про надання грантів, звіти про використання коштів, публічна звітність, публічні закупівлі	Прозорі угоди та використання грантів створюють довіру та збільшують готовність донорів надавати фінансову допомогу.

Продовження табл. 2.1

4. Приватні інвестиції	Співпраця з будівельними компаніями для інвестування в інфраструктурні об'єкти	Угоди про інвестиції, фінансова звітність, інформація про власників, публічні закупівлі	Прозорість угод і власництва сприяє довірі між інвесторами та компаніями, що інвестують.
5. Інвестиції інвестиційних банків	Співпраця з інвестиційними банками, спеціалізуються на інфраструктурних проєктах	Угоди про фінансування, звіти банків, публічна звітність, публічні закупівлі	Прозорість угод та інформація про проєкти приваблює інвестиційні банки.
6. Інвестиції організацій громадського сектору	Неурядові організації та фонди громадського сектору, які надають фінансування та технічну допомогу	Звіти організацій, угоди про фінансування, публічна звітність, публічні закупівлі	Прозорість угод та використання коштів підвищує довіру до громадських організацій.
7. Публічно-приватні партнерства	Співпраця між публічним та приватним секторами	Угоди про партнерство, звіти про проєкти, публічна інформація про умови співпраці, публічні закупівлі.	Прозорість умов співпраці сприяє більшій кількості приватних компаній вступати в партнерства з державою.

Комплексне застосування інструментів транспарентності сприятиме зростанню довіри між усіма учасниками ринку, включаючи інвесторів, компанії та регуляторів, тим самим дозволить залучати більшу кількість інвестицій для післявоєнного відновлення інфраструктури країни.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження зроблено наступні висновки:

1) визначено зміст та складові післявоєнного відновлення інфраструктури. Так, післявоєнне відновлення інфраструктури охоплює відновлення та модернізацію транспортної та логістичної інфраструктури, енергетичних систем, систем водопостачання та каналізації, інформаційних технологій та телекомунікацій, а також реконструкцію житлових і комерційних будівель, підприємств, освітніх та медичних установ, що постраждали під час війни;

2) сформовано повний процес залучення та використання інвестицій для післявоєнного відновлення інфраструктури, акцентуючи увагу на аспектах фінансової транспарентності для інвестора. Даний процес вміщує в себе ряд складових:

- розуміння потреб знищеної чи пошкодженої інфраструктури
- планування процесу залучення інвестицій
- створення сприятливого інвестиційного клімату
- розробка інфраструктурних проєктів
- реалізація інфраструктурних проєктів
- експлуатація, моніторинг та оцінка

У даному складному процесі чітко виокремлено ключову роль фінансової транспарентності, яка є вирішальною для забезпечення довіри інвесторів та ефективного використання ресурсів, особливо в умовах післявоєнного відновлення. Забезпечення транспарентності в процесах планування, мобілізації фінансування та реалізації інфраструктурних проєктів сприяє зниженню корупції, забезпеченню прозорості використання коштів та підвищенню загальної ефективності інвестицій;

3) систематизовано джерела інвестицій, які можуть бути залучені для післявоєнного відновлення інфраструктури;

4) встановлено ключові фактори, що впливають на рівень фінансової

транспарентності в процесі залучення та використання інвестицій для відновлення інфраструктури. Так, ключовими факторами є: можливість моніторингу використання інвестицій, можливість оцінювання результатів з очікуваннями, можливість контролювати витрати та відповідність бюджету на реалізацію інфраструктурного проєкту;

5) на основі проведеного бібліометричного аналізу, проведеного на основі даних БД Scopus за допомогою програмного забезпечення VOSviewer, кластеризовано різні концепти, пов'язані з інвестиціями та фінансовою транспарентністю, що, у свою чергу, дало можливість виявити важливість фінансової транспарентності як ключового фактора у забезпеченні довіри інвесторів та ефективності інвестиційних процесів у сучасному економічному контексті;

б) проаналізовано міжнародні стандарти та практики щодо фінансової транспарентності у сфері інфраструктурного інвестування. Розглянуто відомі міжнародні стандарти, такі як Construction Sector Transparency Initiative (CoST), Open Contracting for Infrastructure Data Standard (OC4IDS), стандарти прозорості в інфраструктурних проєктах Міжнародної фінансової корпорації (IFC), та стандарти прозорості в інфраструктурних проєктах Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР);

7) проаналізовано досвід впровадження стандартів транспарентності у процедури публічних закупівель в Україні. Так впровадження Open Contracting Data Standard (OCDS) у системі Prozorro та її розширення на систему Prozorro. Продажі стали значними кроками у напрямку підвищення прозорості та ефективності управління державними ресурсами. Це не тільки сприяло чесній конкуренції та запобіганню корупції в процесах закупівель і продажу активів, але й забезпечило важливий прогрес у реформуванні цих сфер. Додатково, створення платформи DoZorro як частини цієї системи посилило громадський контроль і дало змогу більшої прозорості в процесах закупівель, дозволяючи ефективніше виявляти та реагувати на порушення. Ці ініціативи демонструють, як впровадження цифрових рішень та активна

участь громадськості сприяють більш відкритому, прозорому та ефективному державному управлінню, що є позитивним індикатором для інвесторів;

8) розроблено рекомендації для підвищення фінансової прозорості в процесах залучення та використання інвестицій для післявоєнного відновлення інфраструктури. Запропоновано комплексну систему інструментів фінансової прозорості у процесах залучення та використання інвестицій для післявоєнного відновлення інфраструктури. Така система надасть інвесторам можливість повноцінно оцінювати всі можливості та ризики, пов'язані з даними інвестиційними проєктами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. CoST Ukraine — ініціатива з прозорості інфраструктури URL: <https://www.slidstvo.info/success-stories/initsiatyva-z-prozorosti-infrastruktury-cost-ukraine/> (дата звернення: 11.10.2023).
2. CoST Ukraine URL: <https://www.facebook.com/costukr> (дата звернення: 11.10.2023).
3. Demographic and Economic Consequences of Conflict1 / T. KUGLER et al. *International Studies Quarterly*. 2012. Vol. 57, no. 1. P. 1–12. URL: <https://doi.org/10.1111/isqu.12002> (date of access: 22.11.2023).
4. DOZORRO URL: <https://oecd-opsi.org/innovations/dozorro/> (дата звернення: 11.10.2023).
5. DOZORRO: Громадський контроль держзакупівель URL: <https://dozorro.org/> (дата звернення: 11.10.2023).
6. European Bank for Reconstruction and Development. Environmental and Social Policy. 2019 URL: <https://www.ebrd.com/news/publications/policies/environmental-and-social-policy-esp.html> (дата звернення: 11.10.2023).
7. Fragility, Conflict & Violence. The World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/fragilityconflictviolence> (дата звернення: 11.10.2023).
8. IFC's Performance Standards on Environmental and Social Sustainability 2012. URL: <https://www.ifc.org/en/insights-reports/2012/ifc-performance-standards> (дата звернення: 11.10.2023).
9. Infrastructure. The World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/infrastructure> (дата звернення: 11.10.2023).
10. Kocherov M. Mechanisms of Post-War Economic Recovery in Ukraine: The Role of the International Community. *Economic Affairs*. 2023. Vol. 68, no. 2. URL: <https://doi.org/10.46852/0424-2513.2.2023.35> (date of access: 22.11.2023).

11. MAGUIRE P. Designs on Reconstruction: British Business, Market Structures and the Role of Design in Post-War Recovery. *Journal of Design History*. 1991. Vol. 4, no. 1. P. 15–30. URL: <https://doi.org/10.1093/jdh/4.1.15>
12. O'Reilly C. Investment and Institutions in Post-Civil War Recovery. *Comparative Economic Studies*. 2014. Vol. 56, no. 1. P. 1–24. URL: <https://doi.org/10.1057/ces.2013.28> (date of access: 22.11.2023)
13. Open Contracting Data Standard (OCDS) URL: <https://diia.data.gov.ua/info-center/ocds> (дата звернення: 11.10.2023).
14. Open Contracting for Infrastructure Data Standards Toolkit URL: <https://standard.open-contracting.org/infrastructure/latest/en/> (дата звернення: 11.10.2023).
15. Public and private financing of infrastructure. Policy challenges in mobilizing finance. EIB Papers, 2010, Vol. 15, № 2, 104 p. URL: https://www.eib.org/attachments/efs/eibpapers/eibpapers_2010_v15_n02_en.pdf (дата звернення: 11.10.2023).
16. Scopus. URL : <https://www.scopus.com/> (дата звернення: 11.10.2023).
17. STATE REGULATOR'S ROLE IN THE COUNTRY'S BANKING SYSTEM DURING WARTIME / N. Sokrovolska et al. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2023. Vol. 2, no. 49. P. 43–55. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.49.2023.3985> (date of access: 22.11.2023).
18. Sustainable Infrastructure Finance. The World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/sustainableinfrastructurefinance> (дата звернення: 11.10.2023).
19. Transport. The World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/transport> (дата звернення: 11.10.2023).
20. Urban Development. The World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/urbandevelopment> (дата звернення: 11.10.2023).
21. VOSviewer. URL : <https://www.vosviewer.com/> (дата звернення: 11.10.2023).

22. Welde, M., Odeck, J. Do planning and design reduce the occurrence of cost overruns in transport infrastructure projects? *Transport Policy*. 2013. 25. 186-197.
23. World Bank Approves Initial \$50 Million Grant to Help Repair Transport Infrastructure in Ukraine <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2023/02/10/world-bank-approves-50-million-grant-to-help-repair-transport-infrastructure-in-ukraine> (дата звернення: 11.10.2023).
24. Worldwide - Open Contracting Partnership (open-contracting.org) URL: <https://www.open-contracting.org/worldwide/#/ua> (дата звернення: 11.10.2023).
25. Zolkover A. ., Peculiarities of Supporting Enterprises with the Help of Financial Instruments in the Conditions of Economic Changes in Ukraine. *Economic Affairs*. 2023. Vol. 68, no. 1s. URL: <https://doi.org/10.46852/0424-2513.1s.2023.36> (date of access: 22.11.2023).
26. Аналітичний звіт «Підходи до прозорого і підзвітного відновлення в Україні». Травень 2022. URL: <https://brdo.com.ua/wp-content/uploads/2022/06/UA-Approaches-to-transparent-accountable-recovery.pdf> (дата звернення: 11.10.2023).
27. Бахур Н. Залучення інвестицій у відбудову транспортної галузі в Україні. 17.10.2022. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/zaluchennya-investytsiy-u-vidbudovu-transportnoyi-haluzi-v-ukrayini> (дата звернення: 11.10.2023).
28. Відкритий бюджет URL: https://mtu.gov.ua/files/projects/Open_budged.html#
29. Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України. URL: <https://restoration.gov.ua/> (дата звернення: 11.10.2023).
30. Дослідження потреб і пріоритетів органів місцевого самоврядування України- Надання послуг у воєнний та післявоєнний період. Конгрес місцевих і регіональних влад Ради Європи. Рада Європи, січень 2023 року URL: <https://rm.coe.int/survey-on-the-needs-and-priorities-of-local-authorities-in-ukraine-ukr/1680aae27c> (дата звернення: 11.10.2023).
31. Захаркіна Л.С., Микитченко А.В. Роль фінансової транспарентності у процесах інвестування: бібліометричний аналіз. *Актуальні проблеми*

фінансової системи України [Електронний ресурс]: матеріали XX міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів і студентів: тези доповідей : Черкаський державний технологічний університет, 23 листопада 2023 р. Черкаси, 2023. С. 46-49.

32. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України URL:<https://mtu.gov.ua/content/hto-mi-e.html> (дата звернення: 11.10.2023).

33. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>.

34. Публічний модуль аналітики. DOZORRO: Громадський контроль держзакупівель URL: <https://dozorro.org/tools/public-bi> (дата звернення: 11.10.2023).

35. Розпорядження КМУ Про затвердження плану дій із впровадження Ініціативи “Партнерство “Відкритий Уряд” у 2021-2022 роках. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/149-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 11.10.2023).

36. Смарт інфраструктура для післявоєнного відновлення та розвитку громад та територій" - слухання у Комітеті з питань цифрової трансформації. 27.07.2023. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/239493.html (дата звернення: 11.10.2023).

37. Степаненко Р., Приходько Ю. Навіщо шляховикам державно-приватне партнерство. 28.10.2018. URL: https://www.asterslaw.com/ua/press_center/publications/why_ukrainian_road_administrations_need_publicprivate_partnership/ (дата звернення: 11.10.2023).

38. Українська інфраструктура має широкий потенціал для інвестицій іноземних партнерів. Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України. 23.06.2023. URL: <https://restoration.gov.ua/press/news/55759.html> (дата звернення: 11.10.2023).

39. Чухно, Р. Ю., Голик, А. О., Бардакова, В. В. Чинник фінансової прозорості у вартісно-орієнтованому управлінні бізнесом. *Проблеми*

сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2023. 10. DOI: [10.54929/2786-5738-2023-10-08-03](https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-10-08-03). (дата звернення: 15.11.2023).

40. Шаповал Н., Федосеєнко М., Грибановський О., Терещенко О. Повоєнне відновлення України. Нові ринки та цифрові рішення: Policy Paper. KSE, 2022. 28 с. URL: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2022/09/Digital-instruments-in-Ukrainian-recovery.pdf> (дата звернення: 11.10.2023).

41. Як Укравтодор купує будівництво Київської обхідної дороги поза Prozorro. 07.02.2022 URL: <https://dozorro.org/blog/yak-ukravtodor-kupuye-budivnictvo-kiyivskoyi-obhidnoyi-dorogi-poza-prozorro> (дата звернення: 11.10.2023).